

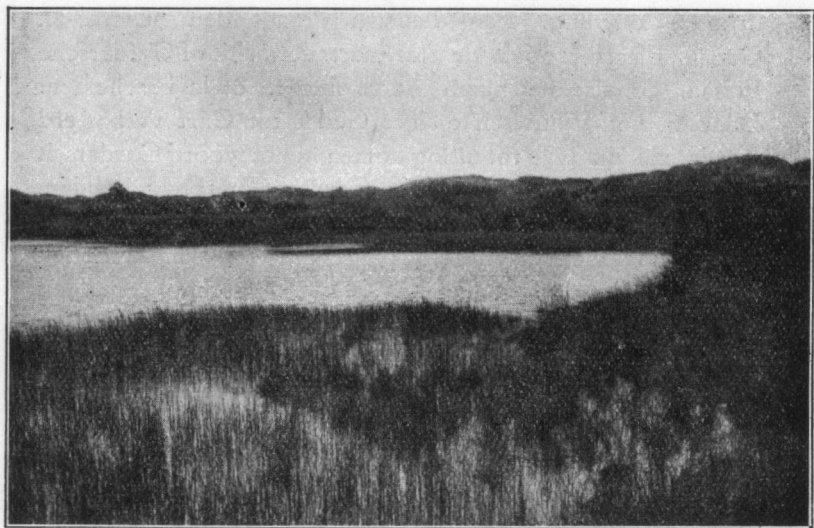
## DE GERRITS-FLESCH.

---

De Veluwe bevat talrijke plassen van meer of minder grooten omvang. Een daarvan draagt den naam van Gerrits Flesch, zooals de stafkaart vermeldt of Gardersche Flesch, zooals die naam voorkomt in oude bescheiden. Daar in het Veluwsch dialect Gerrit tot Gart verbasterd wordt, zal dit wel tot uiting komen in het woord Gardersch en niet met den plaatsnaam Garderen verband houden, welk dorp een anderhalf uur gaans verwijderd is. De plas zelf vormt met de naaste omgeving een karakteristiek beeld van het oorspronkelijke Veluwe-landschap, te midden van grillige zandheuvelds, begroeid met oude knoestige dennen en jeneverstruiken, met op den achtergrond de bosschen van Hoog Buurlo. Dit terrein nu behoorende aan den Staat der Nederlanden, is gesteld onder het Staatsboschbeheer en de plas zelf met naaste omgeving is tot Rijks-Natuurmonument verklaard. Hiertoe zou alleszins reden zijn uit een oogpunt van natuurschoon, ware het niet dat de plas zelf zich kenmerkt door het voorkomen van verschillende dier- en plantensoorten, die slechts daar gevonden worden en die er op wijzen, dat men hier met een zeer oude formatie te doen heeft. Het voorkomen van *Dytiscus lapponicus* Gyll. wijst reeds op noordelijke diervormen, de Heer Sloff vond er *Sparganium affine* Schnitzl., die tot de zeldzamere phanerogamen behoort, maar vooral onder de lagere dieren en planten, voor een groot gedeelte het plankton vormend, komen uiterst zeldzame soorten voor.

Door Prof. Max Weber en andere zoölogen werden

reeds onderzoeken verricht, Dr. Romyn bestudeerde voornamelijk de algen. Nu is het gemakkelijk iets tot Natuurmonument te verklaren, echter om het als zoodanig te behouden is moeilijker. Hier zijn de gevaren niet denkbeeldig, dat de plas zijn natuurlijke gesteldheid zal inboeten, omdat aan den kant van Otterloo druk gekampeerd wordt en de plas een verlokkende zwemgelegenheid biedt, een



Meertje Gerrits-Flesch. Van een uitlooper aan de Z. W. zijde van het meer naar het Harskampsche Zand. Z. O. waarts gezien,  
(Photo Sloff. 31 Aug. 1923).

kwartier ten Noorden het Radiostation Kootwijk verrezen is, dat door een klinkerweg gemakkelijk te bereiken is en vele bezoekers trekt. Het station zelf met zijn 210 M. hooge masten is het middelpunt geworden van een kleine kolonie en de verlatenheid van de Hooge Veluwe is er verstoord door deze grootsche inrichting, een toepassing van de allernieuwste vindingen op wetenschappelijk gebied. Het Staatsboschbedrijf heeft den toegang tot den plas in het alge-

meen verboden, maar wil gaarne medewerken om het biologisch onderzoek van den plas naar vermogen te bevorderen. Tot dit doel had op 22 Febr. l.l. een bijeenkomst plaats in het Café Radio van Prof. J. F. van Bemmelen namens de Dierkundige Vereeniging, Dr. J. Th. Oudemans voor de Entomologische Vereeniging en ondergeteekende als vertegenwoordiger der Botanische Vereeniging, daartoe

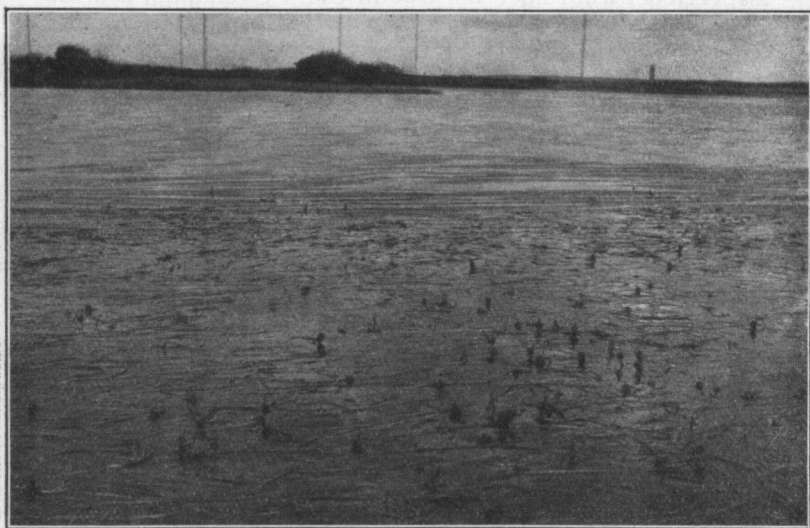


Meertje Gerrits-Flesch. Van den N. kant naar het Z. W. met uitzicht op het Harskampsche Zand.

(Photo Stoff, 31 Augs. 1923)

aangezocht door Dr. G. Romy, Inspecteur van de Volksgezondheid, in zijn kwaliteit van adviseur van het Staats Boschbedrijf. Medegedeeld werd, dat de Directeur van gemeld bedrijf, om het wetenschappelijk onderzoek te bevorderen, alles wat het behoud van den plas en de daarin levende organismen in gevaar kan brengen, verboden heeft, zoodat de inzameling van aldaar voorkomend materiaal slechts zal worden toegestaan aan personen, die

tot het wetenschappelijk onderzoek gemachtigd zijn. Om dit onderzoek te bevorderen heeft de Minister van Landbouw zijn ambtgenoot van W. H. en S. aangezocht en bereid bevonden een onderzoekingsruimte op het een kwartier afstand gelegen Radiostation te Kootwijk beschikbaar te stellen.



Sparganium affine Schnitzl. ssp. Borderi Weberbauer in den Z. O. hoek van Gerrits-Flesch; op den achtergrond 't Radiostation.

(Photo Stoff. 31 Aug. 1923).

Wij hebben deze gelegenheid, een ruime kamer in een der nevengebouwen van het Station, bezocht, onder het vriendelijk geleide van den heer A. Spaans, Beheerder van het Radiostation te Kootwijk. Dit lokaal is zeer ruim, heeft een raam op het Noorden, vier op het Oosten en een op het Zuiden. Van de vier oostelijke ramen zijn een of twee openslaande. Deze geven toegang tot een bordes. Er zijn drie vaste washtafels en twee diepe kasten aanwezig, zoodat het werkelijk voor het doel zeer geschikt

is. Bovendien zou het station eenige eenvoudige werktafels en eenig ander meubilair kunnen verschaffen, zoodat hiervoor geen gelden behoeven beschikbaar gesteld te worden. Daar de personen, die er komen werken, de voornaamste benodigdheden zelf medebrengen, zouden de uitgaven, over de drie vereenigingen verdeeld, niet zeer hoog zijn, indien wellicht enkele reagentia of kleinere benodigdheden werden aangeschaft; misschien zou het noodig kunnen zijn, dat een hoeveelheid spiritus accijnsvrij werd ingeslagen, die dan naar behoefte aan de bezoekers tegen den kostenden prijs kon worden verkocht.

Overwogen werd de vraag, hoe het best de verhouding tusschen het Staatsboschbedrijf en de drie samenwerkende vereenigingen geregeld kon worden, waarbij men de volgende regeling wenschelijk achtte:

1. De Directeur geeft de toestemming voor het wetenschappelijk onderzoek op daarvoor bestemde kaarten.

2. Deze kaarten worden bij hem aangevraagd door den Voorzitter van een der drie vereenigingen, te weten de Nederlandsche Botanische, de Nederlandsche Entomologische of de Dierkundige Vereeniging of door het lid dier vereenigingen, dat blijkens schrijven aan den Directeur voornoemd daarvoor door den Voorzitter der betrokken vereenigingen is aangewezen.

Bij de aanvraag wordt medegedeeld op welken dag het bezoek wordt gewenscht.

3. Deze kaarten zijn streng persoonlijk en worden voor een persoon, of zoo gewenscht, voor dezen met eenige andere, voorloopig niet meer dan zes, die onder zijn toezicht het bezoek brengen, uitgegeven en geven in den regel slechts machtiging voor een bezoek op een bepaald aangewezen datum.

4. De houder van de kaart maakt aan den Heer Beheerder van het Radiostation Kootwijk tijdig bekend uur en datum van het voorgenomen bezoek en ontvangt van

hem den sleutel, die toegang geeft tot het onderzoeklokaal. Hij is verplicht na het bezoek den sleutel weder ter beschikking van genoemden Beheerder te stellen.

5. Bij uitzondering zullen ook kaarten geldig voor meer dan één bezoek voor een persoon, al dan niet door een helper begeleid, worden uitgereikt. Het bepaalde bij de laatste alinea van Art. 3 en bij Art. 4 is van toepassing.



Gerrits-Flesch. Gezicht van het N. N. O. einde over het meertje Z. Z. W. waarts op het Harskampsche Zand.

*(Photo Stoff. 31 Aug. 1923).*

6. Bij de aanvraag der kaart verbindt de aanvrager zich deze, nadat zij verlopen is, weder aan den Voorzitter der Vereeniging door wiens bemiddeling zij is aangevraagd of den hem hierin in dit opzicht vervangenden persoon, te doen toekomen en hem een kort verslag ten behoeve van het archief van het Staatsboschbedrijf te zenden van alle waarnemingen, welke hij ten opzichte van Gerrits Flesch heeft gedaan en, wanneer hij daarover

eenige publicatie mocht doen verschijnen, een overdruk daarvan aan den Directeur van gemeld bedrijf, Museum-laan 2, Utrecht, te zenden.

Voorts namen de vertegenwoordigers op zich bij hun Vereenigingen er op aan te dringen, dat deze gezamenlijk de hulpmiddelen zouden verschaffen, die de bezoekers op het „laboratorium” noodig mochten hebben. De Heer Romyn verklaarde zich bereid deze volgens gezamenlijk overleg bijeen te brengen.

Ofschoon ondergeteekende van meening was, dat het Botanisch Station nog over enkele bezittingen beschikte, die wellicht thans weder een nuttig gebruik konden vinden, bleek hem ten slotte, dat de inventaris van dit Station niet meer in ons bezit is, aangezien die in 1918 aan Prof. Blaauw verkocht is.

Algemeen werd het wenschelijk geacht, dat de gezamenlijke inventaris ten gebruike zou zijn van de bezoekers, die door bemiddeling van de drie Vereenigingen het Station zouden bezoeken. Ook meende men, dat het in het belang van het behoud van den plas zou zijn, wanneer een stuk grond b.v. dat binnen het omringende fietspad tot verboden terrein zou worden verklaard en als zoodanig worden aangewezen door een tien- of twaalfstal bordjes met opschrift: „Natuurmonument. Verboden toegang. Art. 461 Wetboek van Strafrecht.” Desverlangd zou op deze borden ook nog het opschrift vermeld kunnen worden, dat op de nu reeds aanwezige borden is aangebracht.

Bovenstaande mededeelingen heb ik aan het Bestuur der Nederlandsche Botanische Vereeniging ter kennis gebracht, dat mij de vereerende taak opdroeg de Vereeniging bij genoemde bijeenkomst te vertegenwoordigen; ik vertrouw dat zoowel het Bestuur als de leden dezer Vereeniging aan de voorgestelde regeling hun goedkeuring zullen willen hechten.

L. VUYCK.

*Schalkhaar*, 15 Maart 1924.